PBL

Melding for landsmøteperioden

2017-2019

FOTO: STEINAR FIGVED

Det gode mangfoldet av barnehager

Barnehagesektoren preges av et stort mangfold av ulike tilbud og aktører. Få sektorer, om noen, kan vise til like stor kompleksitet og mangfold i tilbud, type driftsformer og eierstruktur, som barnehagene.

Et variert og mangfoldig barnehagetilbud bidrar til at foreldre kan finne en egnet barnehageplass for sitt barn. Det bidrar også til at mange ansatte kan velge blant ulike typer arbeidsplasser.

Den høye andelen private barnehager har i svært stor grad bidratt til det store mangfoldet som er i barnehagesektoren i dag. Det store mangfoldet er en kvalitet ved barnehagesektoren som PBL ønsker å bevare og utvikle.

Det vil være et enormt tap for sektoren – og for hele det norske velferdssamfunnet – dersom mangfoldet i barnehagesektoren forvitrer. Noe av det viktigste vi i PBL kan gjøre fremover er å jobbe for at det også i fremtiden skal være mulig å drive ulike typer barnehager.

Eirik Husby
Styreleder
PBL

For PBL er det viktig å presisere at et stort mangfold ikke skal åpne for dårligere kvalitet på tilbudet. Stort mangfold kan i visse tilfeller gi større risiko for uheldige variasjoner i kvaliteten på tilbudet, noe PBL ikke kan akseptere.

For PBL er det derfor det gode mangfoldet som er viktig, og som det er verdt å kjempe for.

PBLs beskrivelse av mangfold må for øvrig være tilstrekkelig vid til at den rommer alle typer barnehager som ellers driver innenfor rammene av barnehagelovene, rammeplanen og andre forskrifter.

På et overordnet nivå er retten til å velge mellom forskjellige tilbud nedfelt i FNs menneskerettighetskonvensjon og barne-

Styret i PBL

22 styremøter er gjennomført i landsmøteperioden.

201 saker er behandlet i landsmøteperioden.

> *Det vil være et enormt tap for sektoren – og for hele det norske velferdssamfunnet – dersom mangfoldet i barnehagesektoren forvitrer.*

konvensjonen, gjennom vernet av retten til å utfolde ulike tros- og livssyn og/eller velge alternative pedagogiske retninger.

Dette er også grunnsteinen i PBLs forståelse av mangfold i barnehagesektoren.

For øvrig er ulike profiler og temabarnehager, som friluftsbarnehager, musikkbarnehager, idrettsbarnehager, gårdsbarnehager, men også helt «tradisjonelle» barnehager, en viktig del av mangfoldet. Det samme er barnehager med ulik størrelse og organisering.

Alle de ulike variasjonene av privat og kommunalt eierskap er også dimensjoner ved mangfoldet i sektoren.

For PBL er det imidlertid ikke barnehagens selskapsform som i seg selv er avgjørende, men at barnehagen driftes godt og at tilbudet til barn og foreldre er av høy kvalitet.

Styreleder
Eirik Husby
Borg barnehager AS, Sarpsborg
eirik.husby@pbl.no

Nestleder
Ragnhild Finden
Kausvol gardsbarnehage AS, Stange
ragnhild.finden@pbl.no

Styremedlem
Torstein Johannessen
Bergheim barnehage SA, Trondheim
torstein.johannessen@pbl.no

Styremedlem
Marit Lambrechts
Espira AS, Oslo
marit.lambrechts@pbl.no

Styremedlem
Therese Børke
Mormors have, Kongseberg
therese.borke@pbl.no

Styremedlem
Linda Fraurud
Ragnas Hage, Oslo
linda.fraurud@pbl.no

Styremedlem
Harald Berge Breistein
NLM-barnehagene AS, Bergen
harald.breistein@pbl.no

1. varamedlem
Kjetil Hopen
Eventus barnehage AS, Bergen
kjetil.hopen@pbl.no

2. varamedlem
Trude Moen Sydtangen
Læringsverkstedet AS, Jessheim
trude.sydtangen@pbl.no

3. varamedlem
Christian Talén
Davinas barnehage AS, Oslo
christian.talen@pbl.no

4. varamedlem
Nina Olufsen
Lyngheia barnehage AS, Fauske
nina.olufsen@pbl.no

5. varamedlem
Mette Bakken
Samvirkebarnehagene SA, Fredrikstad
mette.bakken@pbl.no

Den mest meningsfulle jobben man kan ha

Anne Lindboe

Anne Lindboe
Administrerende direktør
PBL

Kjære medlemmer!

Å bidra til å gi barn den best tenkelige starten på livet må være den mest meningsfulle jobben man kan ha.

Den jobben har dere. Den jobben utfører dere med et fantastisk engasjement. Og den jobben dere gjør til beste for mer enn 100.000 barn hver eneste dag, er jeg stolt over å få lov til å representere.

Derfor gleder jeg meg veldig til å komme på mitt aller første landsmøte i PBL. Der skal vi bryte meninger. Der skal vi diskutere felles utfordringer. Der skal vi stake ut kursen videre. Der skal vi legge grunnlaget for å gjøre en enda bedre jobb for barna i årene som kommer.

Det har vært spennende dager siden jeg i august i fjor begynte å jobbe i PBL. Det har vært mye å sette seg inn i. Det har vært møter med engasjerte barnehagefolk. Det har vært mange komplekse problemstillinger å bli kjent med. Og det har tidvis vært høy temperatur i debatten om de private barnehagenes rolle i samfunnet.

Om noen skulle tvile, så vil for meg alltid barna komme først. Barna kom først da jeg jobbet som lege. Barna kom først da jeg jobbet som barneombud. Og barna kommer først når jeg nå jobber for PBL.

Høy barnehagekvalitet, pedagogisk mangfold og innovasjon kan ikke vedtas av en regjering eller et stortingsflertall. Politikerne kan stille krav og bestemme rammevilkårene. Men hverdagsmagien, tryggheten og omsorgen, den utforskende leken og den uvurderlige læringen blir ikke til i en lov eller forskrift. Det er her dere kommer inn.

PBL består av mer enn 1.900 barnehager i 245 kommuner i alle landets fylker. Vi gjør en forskjell. Og vi har potensial til å gjøre en enda større forskjell. For ingen kan som oss sikre at norske barnehager er den aller beste oppvekstarenaen utenfor familien. Ingen kan som oss bidra til at de sårbare barna blir sett – og vold, overgrep, omsorgssvikt og mobbing avdekket eller forebygget. Ingen kan som oss jobbe for å gi barna med behov for spesiell tilrettelegging den oppfølgingen de fortjener og har krav på. Ingen kan som oss ta store løft sammen, til beste for barn og familier i hele Norge.

Jeg har høy tillit til våre medlemmer. Men likevel kan vi ikke være tydelige nok på hvor viktig det er at alle som jobber i barnehagesektoren har høy etisk bevissthet rundt alt vi foretar oss. Private barnehager finansieres i veldig høy grad av skattebetalerne. Og skal vi få til alt det vi ønsker for barna

FOTO: STEINAR FIGVED

også i framtiden, er vi avhengige av at foreldre og samfunnet kan være trygge på at en PBL-barnehage er en barnehage med høy kvalitet og en barnehage der tilskudd og foreldrebetaling brukes til barnas beste.

Vi skal tørre å være gode på det mange private virksomheter er gode på. Vi skal våge å gå andre veier enn de stiene kommunene har tråkket opp. Vi skal utfordre oss selv og sektoren, og jobbe for å finne nye løsninger. Men vi skal alltid være motivert av målet om å skape bedre barnehager for barn og deres familier.

De private barnehagene skal ha en stor del av æren for at det ble full barnehagedekning og et stort mangfold av tilbud, kun få år etter barnehage-forliket. Uten dere ville mange familier måttet sende sine aller mest dyrebare små til dagmammaer, ofte uten noen form for pedagogisk bakgrunn, i enda flere år. Uten dere ville trolig mange familier måttet la en av foreldrene (oftest mor) være hjemme etter at den betalte fødselspermisjonen er avsluttet. Uten dere ville mange barn gått glipp av felleskapet og vennskapene – de gode opplevelsene som barn tar med seg videre i livet og som gir trygghet til å håndtere livet som kommer.

Vi har mye å være stolte av. Men vi kan likevel ikke si at vi er i mål. Våre medlemmer har fortsatt mye ugjort. Og PBL har fortsatt mye ugjort. Ikke minst er kampen for et nytt og rettferdig finansierings-system ikke vunnet. Den kampen må vi ta videre inn i neste landsmøteperiode. Og den kampen må vi ta sammen.

Ja, vi er forskjellige og har noen ulike interesser på enkelte områder. Men det må ikke få skygge for at vi har mye mer til felles – ikke minst drivkraften til å gjøre en forskjell for alle barna der ute.

Vi ser at det gjøres politiske forsøk på å splitte sektoren, på å rekommunalisere private barnehager og på å stramme inn rammevilkårene på en måte som vil ramme alle. Skal vi lykkes – skal vi løfte norske barnehager over i en ny tid der kvaliteten er i høysetet – er det viktig at vi alle kan dyrke det vi er enige om, på tross av våre enkelte forskjeller.

Ha et godt og fruktbart landsmøte!

PBL-medlemmer i hele Norge

PBL har medlemmer i 245 kommuner og i alle 18 fylkene i Norge. Størst medlemsmasse har PBL i Akershus (243) og Hordaland (229).

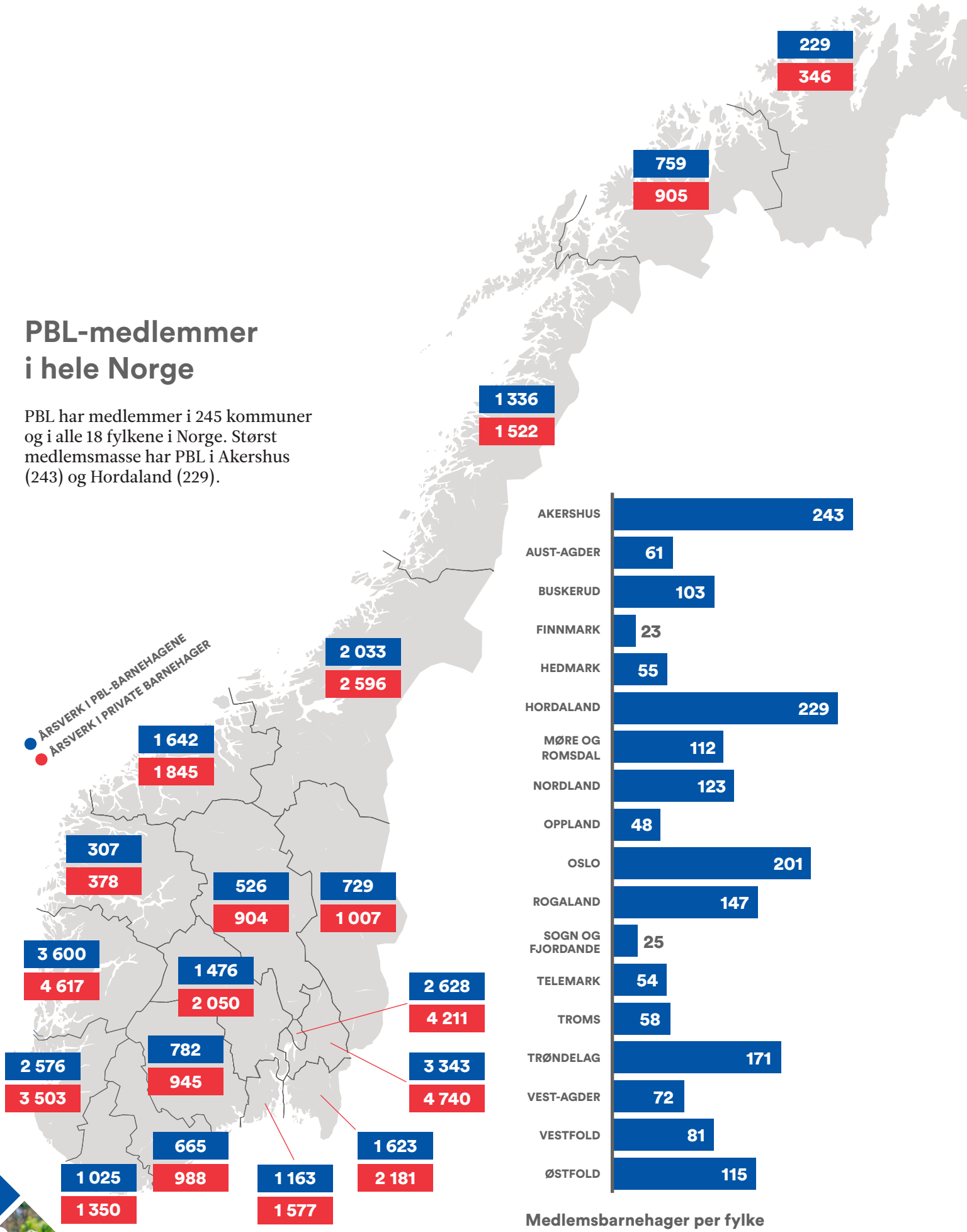

Medlemsbarnehager per fylke

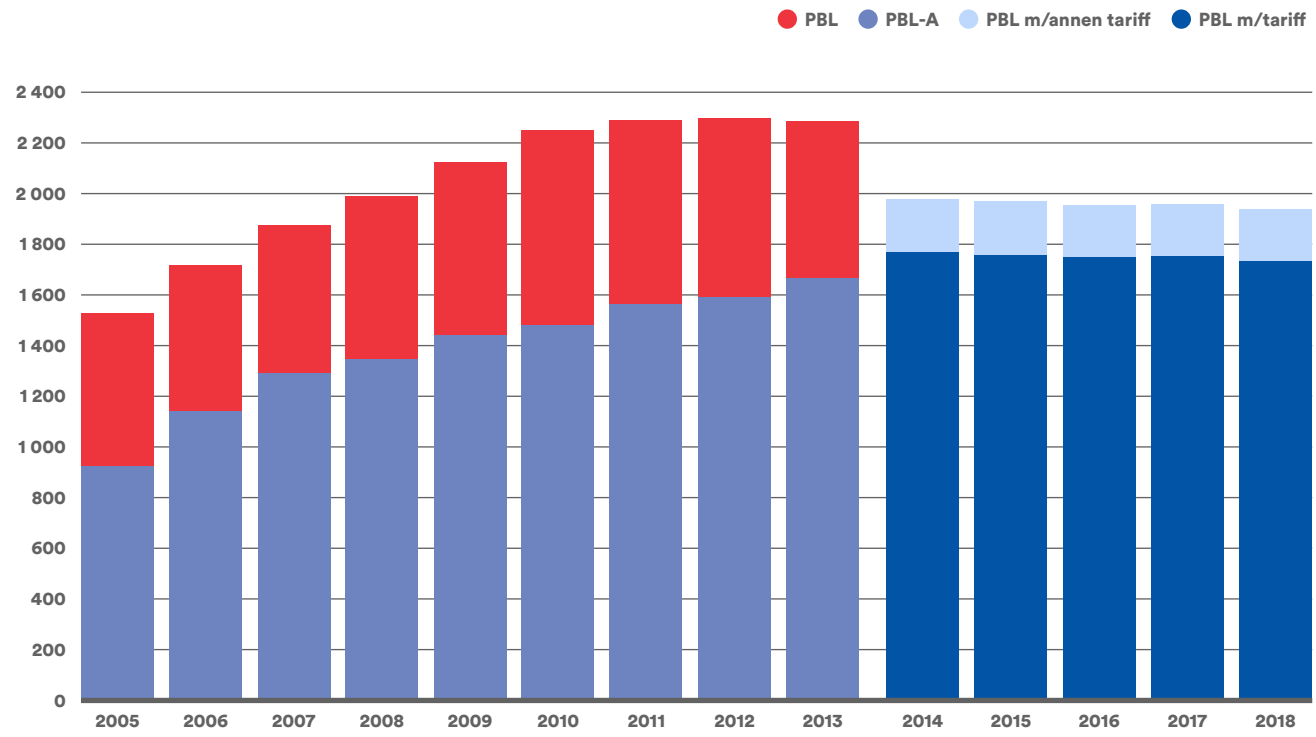

Stabil medlemsmasse

I perioden 2014 til 2018 er det blitt 400 færre barnehager i Norge. Til tross for dette har medlemsmassen i PBL holdt seg ganske stabil. Nedgangen siden 2014 har vært på 39 barnehager. Ved utgangen av 2018 hadde PBL 1.928 medlemsbarnehager, 16 færre enn for to år siden. 1.758 av medlemsbarnehagene er omfattet av PBLs hoved- og hovedtariffavtale, mens 170 barnehager ikke er tariffbundet gjennom PBL i tråd med bestemmelsene i PBLs vedtekter.

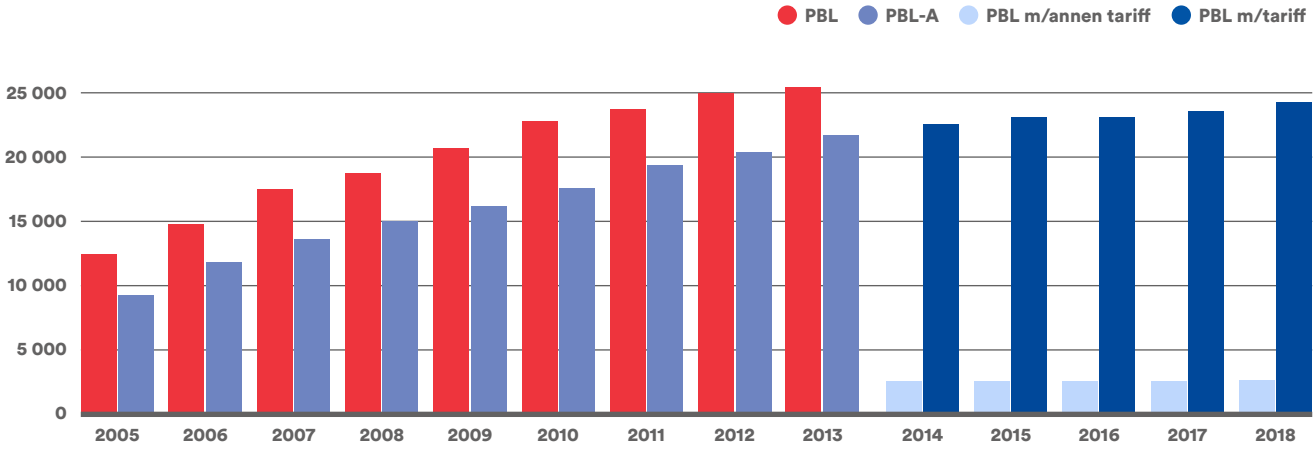

26.444 årsverk i PBL-barnehagene

Selv om det i landsmøteperioden er blitt 39 færre PBL-barnehager, sysselsetter PBL-barnehagene flere enn noen gang. Ved inngangen til 2019 var det 26.444 årsverk i medlemsbarnehagene — en økning på mer enn 1.200 de siste to årene. 24.200 av disse årsverkene utføres i en PBL-barnehage som er omfattet av PBLs hoved- og hovedtariffavtale.

Som kjent vedtok landsmøtet i 2013 å slå sammen det som før var interesseorganisasjonen PBL og arbeidsgiverorganisasjonen PBL–A, slik at alle medlemmene nå som hovedregel er bundet av PBLs hoved- og hovedtariffavtaler med arbeidstakerorganisasjonene.

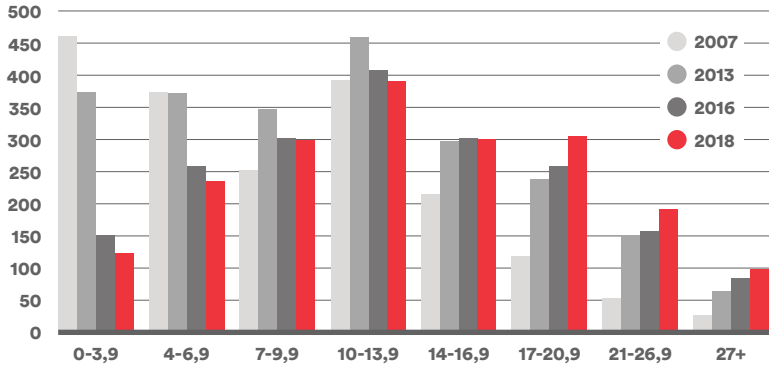

Færre små medlemsbarnehager

Tendensen med at det er færre små medlemsbarnehager har fortsatt de siste to årene. Det var 888 barnehager med 14 årsverk eller mer i 2018, mot cirka 800 i 2016. Statistikken omfatter både ordinære barnehager og familiebarnehager.

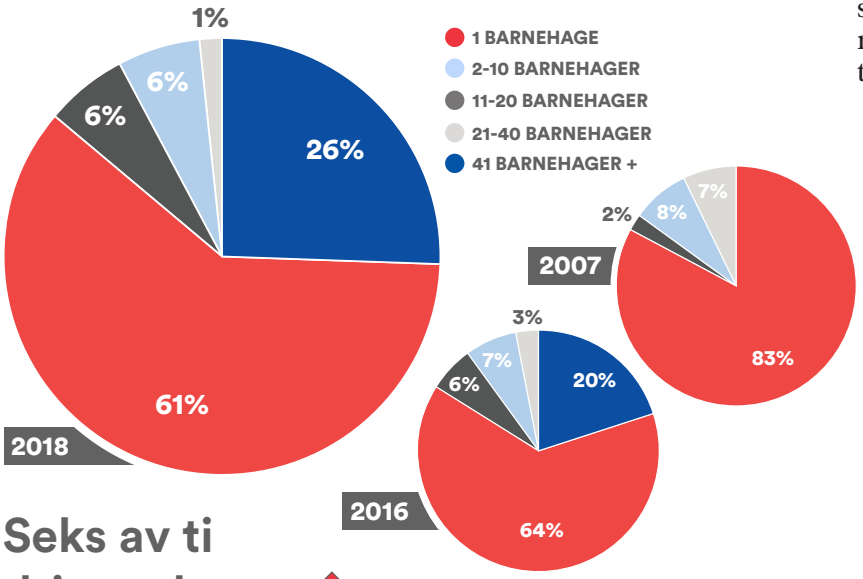

Seks av ti driver alene

En stadig større del av medlemsbarnehagene i PBL eies av en barnehageeier som eier flere enn én barnehage. Men fortsatt drives seks av ti medlemsbarnehager som enkeltstående barnehager.

Andelen enkeltstående barnehager har gått ned fra 64 til 61 prosent i siste landsmøteperiode, mens andelen barnehager som inngår i et konsern med 41 eller flere barnehager har økt fra 20 til 26 prosent.

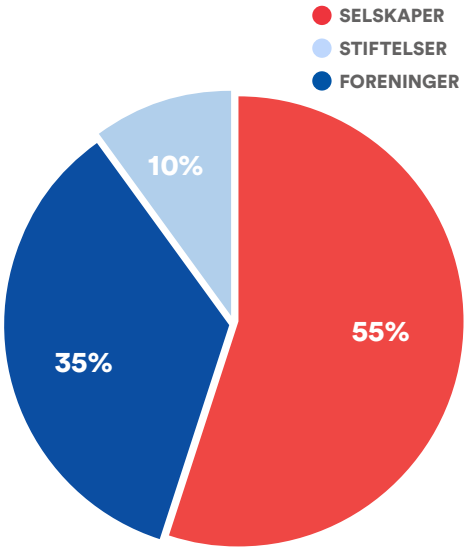

Variert eierskap

Medlemsmassen i PBL er mangfoldig når det gjelder eierskap og selskapsform. Litt over halvparten er organisert som selskap. Resten er foreninger (samvirkeforetak etc.) og stiftelser. Andelen selskap har økt med cirka fem prosentpoeng de siste to årene.

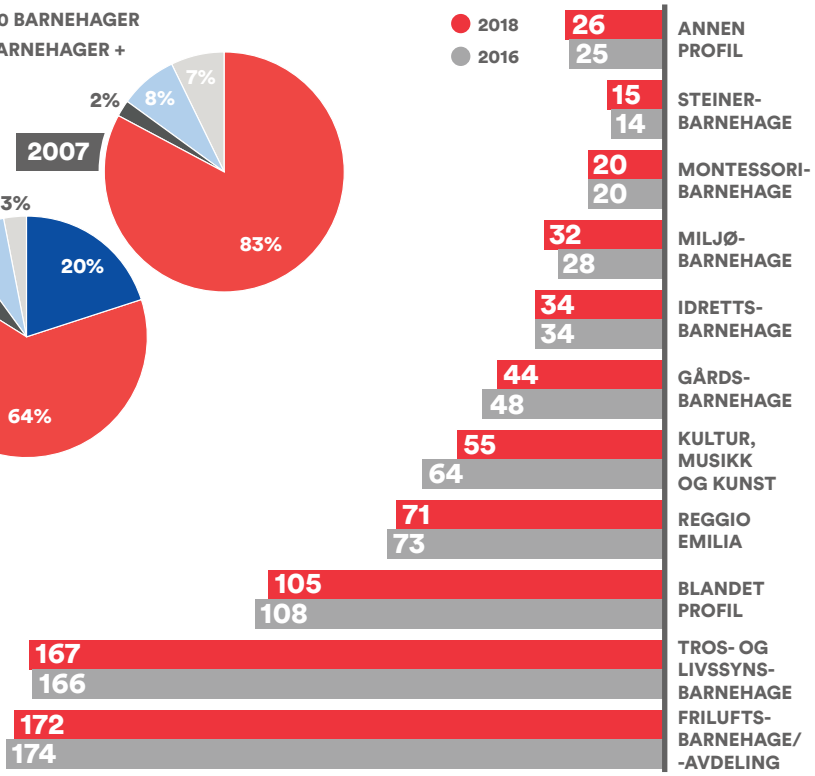

Stort mangfold

PBL-barnehagene bidrar med et verdifullt pedagogisk mangfold til sektoren. 739 medlemsbarnehager er registrert med en profil (desember 2018). Den største gruppen er friluftsbarnehager/ -avdeling (172) og tros- og livsynsbarnehager (167).

(Kilde: Udir)

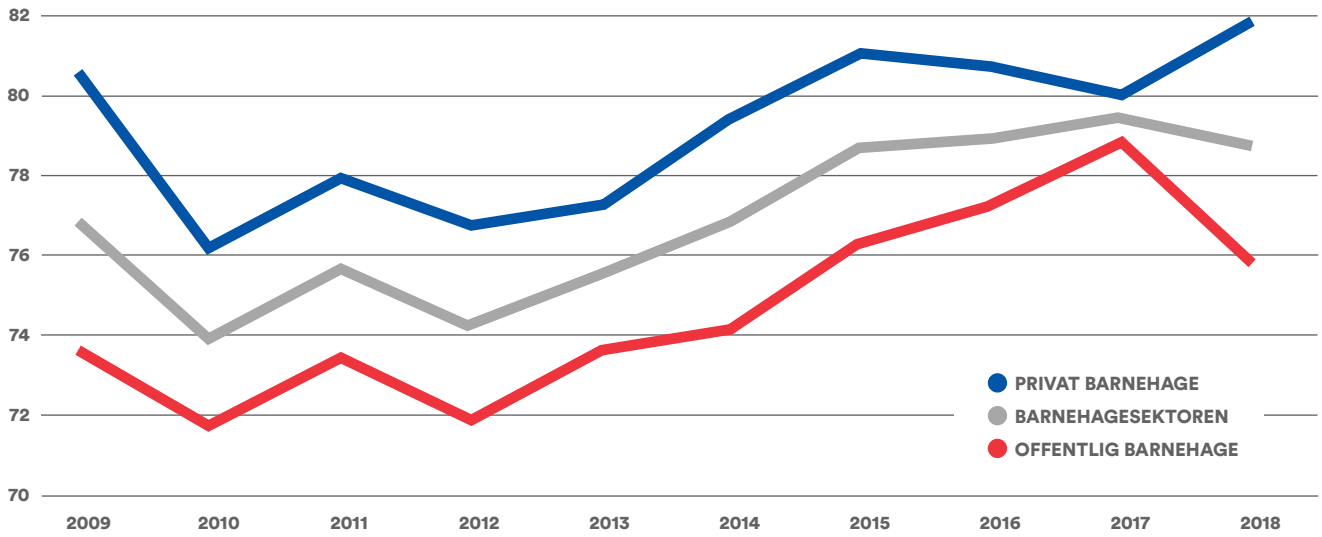

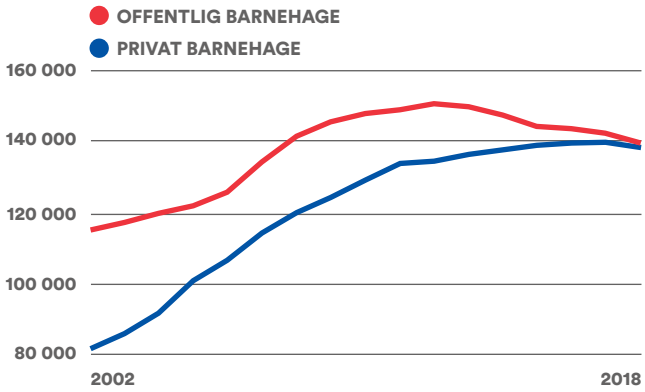

Fornøyde foreldre

Foreldre er fortsatt veldig godt fornøyde med norske barnehager. Aller mest fornøyde er foreldre som har barn i private barnehager.

Private barnehager scorer noe bedre enn kommunale barnehager på alle nasjonale foreldre-tilfredshetsundersøkelser som er publisert de siste ti årene. På EPSI Norges måling publisert i desember 2018 oppnådde private barnehager bedre resultater enn noen gang før. Utdanningsdirektoratets foreldreundersøkelse fra 2017 og 2018 viser at ni av ti foreldre er fornøyde med barnehagen sin. Det er små, men systematiske forskjeller i hvordan foreldre opplever private og kommunale barne-hager: Der det er forskjell, går differansen i de private barnehagenes favør.

Færre barn i barnehage

På grunn av lavere fødselskull var det færre barn som gikk i barnehage ved utgangen av 2018 enn ved utgangen av 2016. Andelen barn som går i barne-hage er fortsatt økende. Per desember 2018 var det 1.242 flere barn i offentlige enn private barnehager. Forskjellen har aldri vært mindre.

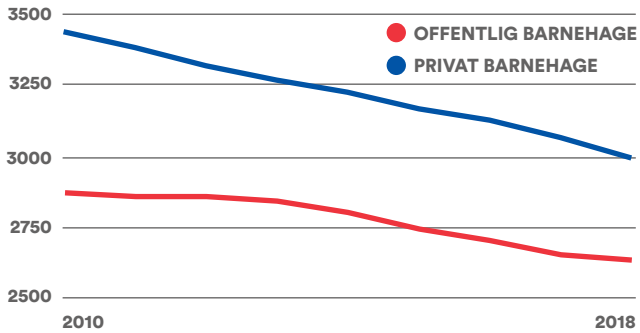

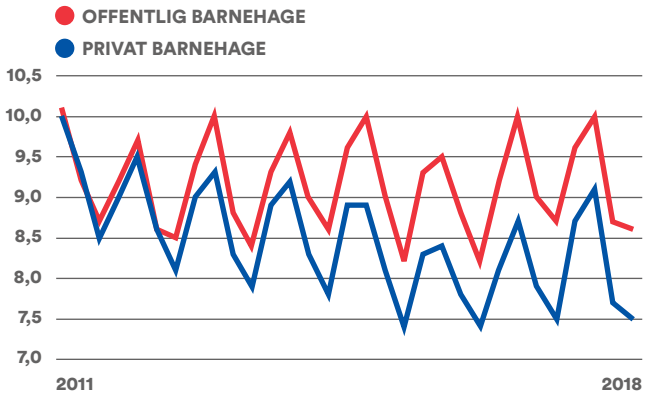

100 færre barnehager

Det blir stadig færre barnehager i Norge, både kom-munale og private. De siste to årene har nedgangen vært på cirka 100 i året. Familiebarnehager, som inngår i denne statistikken, står for halvparten av nedgangen i sektoren – og mer enn 70 prosent av nedgangen i antall barnehager blant de private.

Lavere sykefravær

Private barnehager har i alle kvartaler siden sommeren 2012 hatt lavere legemeldt sykefravær enn kommunale barnehager. Forskjellen ligger de fleste kvartaler på pluss/minus ett prosentpoeng. Både de ansatte, barnehagene og samfunnet er tjent med et lavt sykefravær.

Fortsatt arbeid for forutsigbar og rettferdig finansiering

PBLs vedtatte strategiplan på landsmøtet i 2017 har dannet grunnlaget for PBLs interessepolitiske arbeid i perioden 2017-2019.

Det interessepolitiske arbeidet har i vesentlig grad vært knyttet opp mot punkt 1 og 2 i Strategiplan 2017-2019:

1. Rammevilkår som legger til rette for å sikre kvalitet
2. Satsing på kvalitet og mangfold

PBL har jobbet bredt for å svare på alle oppdragene i strategiplanen. Denne gjennomgangen omhandler spesielt tre temaer:

- «Arbeide for å erstatte dagens finansierings-system med et system som belønner og stimulerer kvalitet.»
- «Tilskudd som dekker kostnadene med lokale eller nasjonale normer for pedagog- og bemanningstetthet, fra den dagen slike normer innføres eller endres.»
- «Arbeide for et fritt og uavhengig tilsyn som har legitimitet i hele barnehagesektoren.»

Finansiering

Landsmøtet var klar på at *«En mest mulig forutsigbar finansiering sikres best med en gjeninnføring av statlige øremerkede driftstilskudd til barn (...) Inntil nytt finansieringssystem er på plass, skal PBL aktivt bidra til forbedringer i dagens system»*.

PBL har gjennom samtaler med partiene på Stortinget fått klar beskjed om at ingen partier ønsket å arbeide politisk for å gjeninnføre statlige øremerkede driftstilskudd til barn i barnehager.

Med bakgrunn i dette politiske bildet, vedtok styret følgende hovedmål fra strategiplanen:
«Arbeide for å erstatte dagens finansierings-system med et system som belønner og stimulerer kvalitet, er etterprøvbart og som sikrer reell økonomisk likebehandling av barn i alle barnehager.»

Med bakgrunn i det store flertallet av våre medlemsbarnehager som ønsket seg et nytt finansieringssystem da regjeringen sendte dette ut på høring i forrige landsmøteperiode, startet PBL å sette noen prinsipper for løse denne sentrale målsettingen i strategiplanen.

Et nytt finansieringssystem måtte ta høyde for de to sentrale føringene som landsmøtet vedtok både i 2013 og 2015: En bemanningsnorm og økt pedagog-tetthet. Nettopp slik PBLs forslag til ny modell som ble sendt inn til Kunnskapsdepartementet inneholdt i 2014.

PBL har deltatt på en rekke høringer i landsmøteperioden. Her er administrerende direktør Anne Lindboe på høring i Utdannings- og forskningskomiteen om fremtidig eierskap av barnehagene.

Samtidig var det sentrale elementer som var viktige i utformingen av et nytt finansieringssystem:

- Medlemsbarnehager som har gode lønns- og arbeidsvilkår regulert gjennom PBLs hoved- og hovedtariffavtale, inkludert pensjonsavtale, gruppelivsforsikring og yrkesskadeforsikring må i et nytt system få belønning i form av å få dekket sine kostnader. Private barnehager som ikke kan dokumentere gode lønns-, arbeids- og pensjonsytelser må få avkorting i pensjonstilskuddet.
- Beregningen av driftstilskudd må ta høyde for bemanningsnormen PBLs landsmøte allerede i 2013 vedtok at man ønsket. Et nytt finansieringssystem må også ivareta en lokal handlefrihet til å ha bedre bemanning enn den kommende normen, automatisk regulere tilskuddet opp slik at private barnehager kan levere den bemanningen det offentlige forventer. Samtidig må barnehager som ikke innfrir nasjonal norm, eller bedre kommunal norm, få avkorting i driftstilskudd.
- Beregningen av driftstilskudd må ta høyde for den gjeldende pedagogtetthet, en forventet styrket pedagogtetthet og den målsettingen PBLs landsmøte vedtok i 2017 om en pedagogandel på 50 prosent i PBLs medlemsbarnehager innen 2020. På samme måte som det skulle stilles krav til bemanning, må barnehager som ikke innfrir nasjonal pedagognorm, eller bedre kommunal pedagognorm, få avkorting i driftstilskuddet. Også bedre kommunal pedagognorm må gjenspeile seg i driftstilskuddet til private barnehager.

PBL utviklet modellen ut i fra prinsippene i Telemarksforsknings offisielle rapport som Kunnskapsdepartementet bestiller årlig. På samme måte som forrige «PBL-modell» var også arbeidsgiveravgift en faktor i modellen.

Parallelt med at PBL utviklet forslag til et nytt finansieringssystem, ble det planlagt og gjennomført en stor medlemsundersøkelse om finansieringen sett opp mot den varslede innføringen av nasjonal bemanningsnorm og en styrket pedagognorm. I undersøkelsen var tilbakemeldingen fra mange barnehager at de ikke hadde grunnlag for videre drift dersom normene ble innført i dagens finansieringssystem. Denne tilbakemeldingen var spesielt tydelig fra mindre barnehager. >>

<< I tillegg har PBL diskutert og testet ideer knyttet til mulig fremtidig system for finansiering med mange ulike medlemsbarnehager. Foruten forslag om statlige øremerkede driftstilskudd, var tilbakemeldingene klare: PBLs skisse til nytt finansieringssystem er det beste alternativet å jobbe videre med. Dagens finansieringssystem truer mangfoldet av private barnehager som eksisterer i dag. Systemet truer også alle medlemsbarnehager på sikt.

Både medlemsundersøkelsen, diskusjoner med medlemmer og PBLs økonomiske analyser, viste at den aller mest sårbare gruppen av barnehager var enkeltstående barnehager i kommuner med lavt tilskuddsnivå. Eiere med flere medlemsbarnehager kan subsidiere fra en barnehage i en kommune med høyt tilskudd, til en barnehage i en kommune med lavt tilskudd i en tidsbegrenset periode, men her ligger det også en betydelig risiko på sikt. Med innføring av en nasjonal bemanningsnorm, vil kommuner som har bedre bemanning ha en mulighet til å effektivisere, og dermed vil tilskuddene på sikt gå ned.

PBLs «Kvalitetsmodell» ble utarbeidet i slutten av 2017 og starten av 2018. PBL har testet utslagene denne modellen vil gi på tilskuddene til samtlige medlemsbarnehager. Sommeren 2018 var «Kvalitetsmodellen – regulering ved finansiering» klar for politisk innsalg.

Høsten 2018 ble modellen presentert på samtlige medlemsmøter parallelt med det politiske innsalget til alle politiske partier. I tillegg har PBL presentert forslag til nytt finansieringssystem for både Utdanningsdirektoratet, Kunnskapsdepartementet, KS, Utdanningsforbundet og Fagforbundet. PBLs modell regulerer barnehagene gjennom finansieringen, og barnehagene får finansiering til å levere i henhold til nasjonale kvalitetskrav.

Dette omfattende arbeidet har bidratt til at et flertall på Stortinget har vedtatt at regjeringen må se på finansieringen av private barnehager i lys av dagens urettferdige og uforutsigbare finansieringssystem. Ikke minst har PBL fått gehør blant stortingspolitikerne for poenget med at dagens system er en trussel for mangfoldet av enkeltstående og små barnehager.

Nasjonal bemanningsnorm og styrket pedagognorm

Regjeringen ventet til 2018 med å sende ut forslag om innføring av nasjonal bemanningsnorm og innføre en styrking av pedagognormen.

PBL har i landsmøtevedtak helt tilbake til 2013 ønsket skjerpet pedagognorm og bemanningsnorm velkommen. I PBLs høringssvar høsten 2017 og i kommunikasjonen rundt temaet for øvrig, har PBL uttrykt seg positiv til en slik innføring av normene. Riktignok under to helt avgjørende forutsetninger:

- Dagens finansieringssystem er ikke konstruert for en nasjonal bemanningsnorm. Det vil heller ikke være mulig å gjøre forbedringer i dagens modell for å sikre at det kommer tilskudd slik at alle private barnehager klarer å levere dette. Det må på plass et nytt finansieringssystem.

- Både nasjonal bemanningsnorm og en styrket pedagognorm må finansieres. Enten gjennom et nytt finansieringssystem eller gjennom øremerkede tilskudd, slik at pengene kommer frem til barnehagene.

Regjeringens forskriftsendring (pedagognorm) og at forslag til lovendring (bemanningsnorm) innebar en innføring av begge normene 1. august 2018.

PBL bidro til politisk gjennomslag for prinsippet om øremerkede midler til styrking av pedagognormen skulle gå direkte til barnehagene. Beløpene som er bevilget til formålet er det imidlertid mindre grunn til å være fornøyd med. Det øremerkede ekstratilskuddet skal i teorien dekke differansen på en assistentstilling og en barnehagelærerstilling. For mange medlemsbarnehager har det vært krevende å få dette teoretiske regnestykket omsatt i praksis.

PBLs lanserte tre alternativer og krav som svar på regjeringens plan om rask innføring av bemanningsnormen. Med en svært dårlig utredning og manglende finansiering var PBL løsningsorienterte for å få på plass bemanningsnormen allerede 1. august. I prioritert rekkefølge fremmet PBL følgende forslag på høringen i april 2018:

I mars 2019 inviterte PBL politikere fra partiene i utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget på frokostseminarer om utfordringene med finansieringssystemet i barnehagesektoren. Bildet er fra seminaret hvor representanter fra regjeringspartiene deltok.

1. Nasjonal bemanningsnorm innføres 1. august 2018. Alle private barnehager som er i en kommune med lavere tilskudd enn gjeldende nasjonale sats på tilskudd, blir justert opp til nasjonal sats for driftstilskudd fra samme dato.

2. Samme prinsippet, men at nasjonal bemanningsnorm blir innført 1. januar 2019, hvis regjeringen ønsker å finansiere dette og få tid til å ta dette over statsbudsjettet for 2019.

3. Det tredje alternativet var å utsette innføringen slik at regjeringen kunne gå tilbake og gjøre en grundig utredning, og også få på plass en god plan for finansieringen.

Regjeringen valgte i praksis å utsette innføringen til 1. august 2019, men stod på sitt syn om at bemanningsnormen allerede var finansiert.

PBLs politiske arbeid inn mot alle politiske partier og dokumentasjon av manglende finansiering av bemanningsnormen, blant annet tidligere nevnte medlemsundersøkelse, førte til at regjeringens samarbeidsparti på Stortinget fattet interesse. PBLs møter med Kristelig Folkeparti førte til et ønske fra partiet om å forhandle inn dette ved revidert nasjonalbudsjett for 2018.

Partiet lyttet også til KS – som i likhet med PBL hadde dokumentert manglende finansiering av bemanningsnormen på rundt 1 milliard kroner totalt. Dette omfattet alle kommunale barnehager som hadde dårligere bemanning enn nasjonal bemanningsnorm, og de økte driftstilskuddene til private barnehager som følge av økte gjennomsnittlige barnehagekostnader i de kommunale barnehagene.

Kristelig Folkeparti la i sitt forslag til grunn en fordeling av midlene på 60 prosent til private barnehager og 40 prosent til kommunale barnehager, av fremforhandlet sum på 100 millioner kroner for 2018. KS og PBL ble lovet at Kunnskapsdepartementet skulle konferere med de to største representantene for eierne av barnehager i sektoren om fordelingen av pengene. Dette ble ikke fulgt opp av departementet. >>

Tidligere administrerende direktør Arild M. Olsen og styreleder Eirik Husby talte PBL-barnehagenes sak under en høring på Stortinget i april 2018, om innføring av bemanningsnorm.

<< PBL var uenig i flere av de prinsippene departementet la til grunn for fordelingen av denne «potten». Summen av de øremerkede midlene var selvfølgelig ikke nok til å finansiere alle barnehagene. Det mest uheldige prinsippet var at private barnehager i kommuner med tilskudd beregnet ut fra kommunal bemanning dårligere enn nasjonal bemanningsnorm, men som likevel selv hadde klart bemanningsnormen, ble «straffet» ved å ikke få ekstra finansiering.

I forbindelse med politisk arbeid for å få økt midlene til å finansiere bemanningsnormen i statsbudsjettet for 2019, fikk PBL anledning av Kristelig Folkeparti til å komme med forslag til endringer i fordelingen.

PBL lanserte flere forslag, men anbefalte to hovedprinsipp:

- At den samlede summen av bevilgninger for revidert nasjonalbudsjett 2018 og statsbudsjettet 2019 ble slått sammen, og de som allerede hadde fått tilskudd for 2018 også skulle ivaretas videre.
- At et øremerket tilskudd ble fordelt på mest mulig rettferdig vis med prinsippet om at alle private barnehager som falt inn under kriteriet på antall barn «i en kommune med dårligere bemanning enn seks barn per ansatt i kommunale barnehager», skulle få tilskudd uavhengig av om den private barnehagen allerede hadde innført nasjonal bemanningsnorm eller ikke.

PBLs forlag til en mer rettferdig fordeling ville også gi langt flere private barnehager ekstra midler til innføring av bemanningsnormen.

For 2019 er det bevilget 262,8 millioner kroner til ekstra finansiering av bemanningsnormen. Fordelingen av disse midlene ble først kjent 9. april. 362 private barnehager er omfattet av overgangsordningen i 2019.

PBL er glad for at hele overføringen i 2019 går til private barnehager og at også barnehager som har påtatt seg driftskostnader som de ikke har fått driftstilskudd til, nå er omfattet av denne ordningen. Dette er svært viktig for mange av de mindre barnehagene i de berørte kommunene.

PBL anerkjenner samtidig at det fortsatt er mange

private barnehager som ikke har fått finansiering for å klare bemanningsnormen som de må innfri senest 1. august 2019. PBL jobber derfor videre for at også disse skal ha grunnlag for å innfri normen, uten at det går ut over annet viktig kvalitetsarbeid. Stortinget har sendt flere anmodningsvedtak til regjeringen om manglende finansiering. Vedtakene det dreier seg om er i hovedsak:

- Vedtak 802, 31.mai 2018: Stortinget ber regjeringen i sitt videre arbeid med regulering av barnehagesektoren se på modeller i finansierings-systemet som så langt som mulig ivaretar et mangfold av barnehager og barnehageeiere, samt reduserer etterslepet i tilskuddsgrunnlaget overfor private barnehager.

- Vedtak 807, 31. mai 2018: Stortinget ber regjeringen komme tilbake i statsbudsjettet for 2019 med en plan for gjennomføring av bemannings-normen som inneholder dekning av merkostnader for både offentlige og private barnehageeiere, og som sikrer at normen oppfylles i alle barnehager i løpet av overgangsordningen med varighet frem til 1. august 2019. Planen skal innrettes med sikte på en rettferdig fordeling mellom kommunene og bære-kraftig økonomi i de små private barnehagene ved innføring av normen.

I tillegg til ukentlige interessepolitiske møter eller politiske samtaler, har PBL gjennomført samlinger for så vel lokalpolitikere og stortingspolitikere for å gi informasjon og faktagrunnlag for politiske beslutninger. I perioden har det også vært jobbet bevisst med å få media til å belyse urettferdigheten og uforutsigbarheten i finansieringen av private barnehager. Lokale og regionale mediesaker om problemene med innføringen av bemannings-normen i dagens finansieringssystem har løpende blitt delt med politikere i utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget, med Kunnskaps-departementet og i PBLs kanaler.

I perioden har PBL arrangert tre politiske seminarer for stortingsrepresentantene med hovedvekt på manglende finansiering av bemanningsnormen og behovet for et nytt finansieringssystem.

Uavhengig tilsyn

Med bakgrunn i strategiplanen har PBL jobbet målrettet med å dokumentere og argumentere for behovet for et uavhengig tilsyn av barnehagene i Norge.

PBL hadde i forkant av stortingsvalgkampen i 2017 et omfattende politisk arbeid inn mot de politiske partiene på målsettingen om å få et uavhengig tilsyn på plass til beste for barna i barnehagen.

Ved dannelsen av Solberg-regjeringen I (2013) og II (2018/2019) har PBL også spilt inn at regjeringen må arbeide for å få på plass et uavhengig tilsyn.

Begge regjeringsplattformene til Solberg II-regjerin-gen har en politisk målsetting om å få «uavhengig tilsyn» på plass innen stortingsvalget i 2021.

PBL har systematisk arbeidet med de øvrige politis-ke partiene, og Stortinget har også her kommet med anmodningsvedtak om dette til regjeringen. Et fritt og uavhengig tilsyn vil ha legitimitet i sektoren og vil sammen med et nytt finansieringssystem – re-gulering ved finansiering – sikre at alle barnehager drifter i henhold til de lover og forskrifter som til enhver tid gjelder. Et uavhengig tilsyn vil også sikre at offentlige midler og foreldrebetaling kommer barna til gode.

Derfor har PBL også foreslått at regjeringen og Stortinget, i påvente av et nytt, fritt og uavhengig tilsyn, overfører tilsynsansvaret for nasjonal bemanningsnorm og styrket pedagognorm, slik at kommuner, som både er barnehageeier, barnehage-myndighet og tilsynsmyndighet, ikke har mulighet til å gi seg selv dispensasjon fra normene.

Debatt om barnehager og andre private aktører i velferden

I landsmøteperioden har det tidvis vært mye debatt og oppmerksomhet om private aktørers posisjon i velferden.

Dette er en debatt som er større enn barnehagesektoren og som handler om private aktørers rolle i mange ulike sektorer.

Foran stortingsvalget 2017 stilte SV betingelser gjennom fire punkter som måtte innfris for at partiet skulle støtte en eventuelt ny regjering. Ett av disse var «Profittfri drift av private tilbud innen barnehage, barnevern og asylmottak.» Dette bidro til at også private barnehagene fikk en betydelig rolle i valgkampen.

Debatten har i løpet av de siste to årene ikke avtatt. Både nasjonalt og i mange kommuner kommer det jevnlig utspill knyttet til private barnehager.

- Ap og KrF fikk i februar 2018 flertall for at regjeringen skal utrede 1) et skille mellom ideelle og kommersielle barnehager, og 2) hvordan det kan sikres at private barnehager har lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår minst på linje med ansatte i offentlige barnehager.
- Opposisjonspartiene fikk i november 2018 flertall for å be regjeringen gjennomgå finansieringssystemet for private og kommunale barnehager med sikte på å ivareta de små og ideelle barnehagene og en mangfoldig barnehagesektor.

Ingen av disse anmodningsvedtakene har så langt resultert i ny politikk. Men regjeringen startet høsten 2017 en gjennomgang av reguleringene i sektoren og det er ventet at de vil vurdere vedtakene i den forbindelse. Våren 2019 sendes et forslag om endringer i regelverket ut på høring. Samtidig er en ny lokalvalgkamp også på trappene. Det er derfor grunn til å tro at den offentlige debatten om private barnehager ikke vil avta i tiden som kommer.

> *“Målet er å bidra til en mer faktabasert debatt om barnehagene ved å gjøre relevant informasjon om sektoren mer tilgjengelig for medlemmene, politikere, journalister og alle andre med interesse for sektoren.*

I løpet av landsmøteperioden har flere ulike forslag om nye reguleringer i barnehagesektoren vært oppe i Stortinget. Både i mai 2017, februar 2018 og november 2018 er forslag fra SV og SV/Rødt stemt ned av stortingsflertallet.

Disse forslagene har grovt sett handlet om forbud mot privat uttak av fortjeneste, samt kommunenes muligheter til å begrense det som blir beskrevet som en kommersialisering av sektoren.

Flere løse forslag har imidlertid fått flertall i Stortinget:

- Venstre fikk i mai 2017 flertall for at regjeringen skal vurdere om barnehagers rett til etablering og utvidelse bør endres for å ivareta mangfoldet av aktører.

Private barnehager forvalter store verdier på vegne av felleskapet. PBL har derfor stor forståelse for at offentligheten viser interesse for hvordan disse verdiene forvaltes. Vi har også forståelse for at det stilles spørsmål ved sektoren som helhet når det kommer frem enkelteksempler på at barnehageeiere misbruker den tilliten samfunnet har gitt dem, og beriker seg selv på bekostning av kvaliteten i barnehagene.

Ole Erik Almlid, viseadministrerende direktør i NHO og Bent Høie, nestleder i Høyre, var sammen med Arbeiderpartiets nestleder Hadia Tajik noen av deltakerne i debatten «Er velferdsstaten truet av private aktører?» under Arendalsuka i 2018.
FOTO: MARIELL TVERRÅ LØKÅS, BARNEHAGE.NO

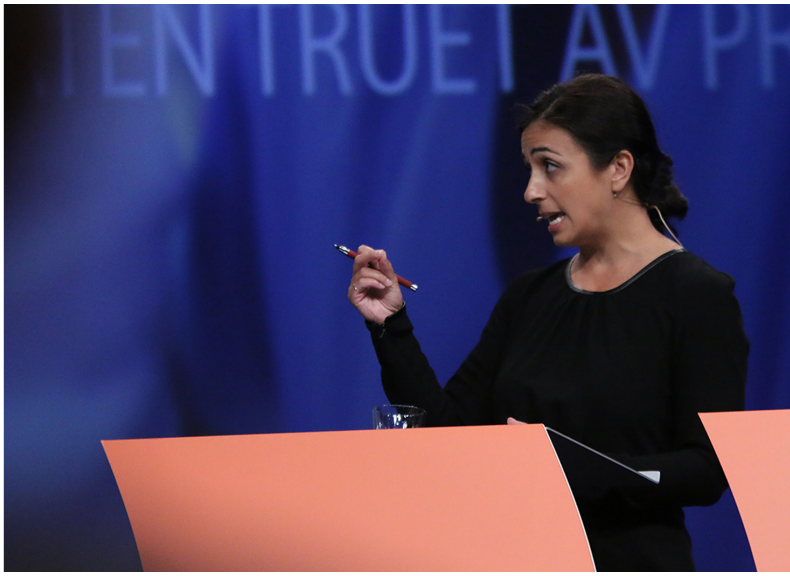

Som interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for mer enn 1.900 private barnehager er PBL stolte over å være en aktør i en sektor som har stor offentlig interesse. PBL hilser en debatt om de private barnehagenes rolle i samfunnet velkommen.

Denne debatten må imidlertid etter vårt syn være helhetlig og faktabasert. Vi har opplevd at det offentlige ordskiftet i løpet av landsmøteperioden i stor grad har vært ideologisk betinget. Vår rolle har derfor i stor grad handlet om å bidra med dokumenterbare fakta og på den måten korrigere feilaktige opplysninger om både enkeltsaker og sektoren som helhet. I dette arbeidet har PBL både bidratt direkte i media og med informasjonsformidling til politikere og andre meningsbærere.

Som et ledd i dette arbeidet har PBL i landsmøteperioden jobbet med å utvikle et nytt nettsted med fakta om barnehagesektoren og om private barnehager spesielt. Det nye nettstedet skal løpende rapportere om utvikling og status i sektoren på en del sentrale områder som tilskudd og økonomi, lønn og pensjon og bemanning og sykefravær.

På dette faktanettstedet bruker vi tall og opplysninger som er tilgjengelig i offentlig tilgjengelige kilder – og som derfor er etterprøvbare.

Målet er å bidra til en mer faktabasert debatt om barnehagene ved å gjøre relevant informasjon om sektoren mer tilgjengelig for medlemmene, politikere, journalister og alle andre med interesse for sektoren.

PBL er enig med dem som mener det er god grunn til å foreta justeringer i de økonomiske reguleringene i sektoren. Vi lanserte allerede i 2014 den første utgaven av en ny finansieringsordning som belønner barnehager som satser på kvalitet og reduserer tilskuddet til barnehager som ikke kan dokumentere forventet bemanning og en god tariffavtale.

Vårt utgangspunkt i debatten er at regelverket, som var treffsikkert da det var et stort behov for en rask utbygging av barnehageplasser, ikke nødvendigvis er like treffsikkert når full barnehagedekning er oppnådd og oppmerksomheten dreies mot utvikling av kvalitet.

PBL vet at det ikke er enighet internt i medlemsmassen om hvordan sektoren bør reguleres. Det har vi full respekt for. Derfor skal PBL også tåle at medlemmer bruker offentligheten til å stille spørsmål ved organisasjonens standpunkter.

PBL representerer mer enn 1.900 barnehager innenfor et bredt spekter av geografi, størrelse, pedagogisk innhold og eiere. Vi er opptatt av at alle barnehager skal kunne bidra til høyere kvalitet og større mangfold i sektoren. Derfor ønsker vi at barnehagene måles på kvalitet og på hvordan de bidrar til å oppfylle barnehagenes samfunnsoppdrag, og ikke på selskapsform.

Utvidet rådgiving til medlemmene etter nye krav om bemanning

Hver dag gir PBL mange av våre medlemsbarnehager råd og veiledning om en lang rekke ulike problemstillinger.

Dette inkluderer blant annet råd og veiledning knyttet til driften av barnehagen, utvidet rådgiving om forhold mellom arbeidstaker og arbeidsgiver, samt spesifikt om problemstillinger knyttet til PBLs hoved- og hovedtariffavtale.

PBL har høye ambisjoner om å gi medlemmene raske og praktiske svar på tidvis komplekse problemstillinger. Tilgangen til denne hjelpen er selve kjernen i medlemskapet i PBL, og inkluderer også juridisk rådgiving innenfor en lang rekke temaområder.

Mange av henvendelsene fra medlemmene omhandler tema som naturlig varierer med barnehagenes årshjul, som spørsmål knyttet til ferie, ansettelser, opptak og vedtekter.

I landsmøteperioden har det i tillegg vært et spesielt stort behov for rådgiving i forbindelse med innføringen av ny bemanningsnorm og skjerpet pedagognorm. Innføringen av disse nye kravene har utfordret mange barnehager, spesielt i kommuner med lave tilskudd og/eller lavere etterspørsel etter barnehageplasser.

For mange medlemsbarnehager har det ført til krevende omstruktureringsprosesser, som mange barnehager ikke har hatt erfaring med fra tidligere. Disse sakene har medført et stort behov for hjelp og støtte fra PBL.

> *“Jeg setter utrolig stor pris på støtten jeg får som styrer i en enkeltstående barnehage! Kunne ikke klart meg uten, faktisk!*
>
> *“Er veldig fornøyd og glad for å ha PBL i ryggen. Føles trygt å vite at PBL alltid følger med og er oppdaterte ved endringer i lovverk og regler. Veldig godt å ha PBL som lett kan nås gjennom e-post eller telefon, og som alltid er der, blide og hjelpsomme.*
>
> *“Som styrer i en privat foreldreeid barnehage er det veldig godt å ha medlemskapet i PBL. Her får jeg gode råd og innspill når jeg har behov for det, uavhengig av problemstilling. Responstiden er lav, og jeg får alltid gode tilbakemeldinger. Tror ikke jeg hadde klart meg uten PBL slik vi er organisert. Takk!*
>
> Sitater fra PBLs medlemsundersøkelse 2019

For å bistå medlemmene i arbeidet med å tilpasse driften til de nye normene, utarbeidet PBL i 2017 også egne støtteverktøy på pbl.no, som blant annet inkluderte egne kalkulatorer der medlemmene kunne beregne konsekvensene av ny bemanningsnorm og skjerpet pedagognorm på barnehagenivå.

PBL tilbyr også medlemmene hjelp i en rekke ulike typer krisesaker som ofte stiller særlige krav til rask og riktig håndtering fra barnehagens side. Et økende omfang av disse sakene har i landsmøteperioden omhandlet ulike saker knyttet til mistanke om vold og overgrep mot barn.

Gjennom hele perioden har PBL prioritert å avholde medlemsmøter med aktuell informasjon og rådgiving. I løpet av 2017 og 2018 deltok til sammen 2.135 personer på 53 medlemsmøter rundt omkring i store deler av landet.

PBL har i landsmøteperioden også støttet etablerte

Karin Guttormsen (f.v.), Tom-Eirik Lauritzen, Berit Edvardsen, Nina Nordvik Torgersen, Rigmor Larsen, Geoffrey J. Armstrong og Christin Ingebrigtsen er PBLs førstelinje innenfor medlemsrådgiving.

lokallag og bistått i etableringen av tre nye lokallag i PBL. PBL bistår lokallagene med formell etablering og drift, samt bistand i ulike typer lokalpolitiske spørsmål. Det er i skrivende stund ti etablerte formelle lokallag i PBL.

Foruten tilgang til direkte hjelp på telefon og e-post, har medlemmene i PBL også eksklusiv tilgang til informasjon og rådgiving fra nettsiden pbl.no. På nettsiden finner medlemmene informasjon og rådgiving om tema som er viktige i arbeidet med å eie og drive private barnehager. Dette er et supplement til den personlige rådgivingen til enkeltmedlemmer.

I landsmøteperioden lanserte PBL nye nettsider med en større satsing på rådgiving for medlemmene.

Informasjon og rådgiving for medlemmene er prioritert høyere på de nye nettsidene enn tidligere. Dette innholdet er samlet under hovedkategoriene Tariff, lønn og personal og Barnehagedrift og tilskudd. Disse hovedtemaene er igjen delt opp i en rekke underkategorier. På flere av temaområdene har medlemmene tilgang til relevante dokumenter, maler og avtaleforslag.

Medlemmene i PBL bruker pbl.no i større grad enn tidligere. I landsmøteperioden har det vært en økning i trafikken med om lag 200.000 sidevisninger, til 1.9 millioner sidevisninger. Innhold om PBLs hoved- og hovedtariffavtale, ny bemanningsnorm og skjerpet pedagognorm, ny personvernlovgiving, ferie, sykefravær og arbeidsavtaler er blant rådgivingen som er mest brukt på pbl.no i perioden.

PBL benytter blant annet nyhetsbrev og flere sosiale medier for å spre viktige budskap til medlemmene. Her deles rådgivingssaker, nyheter fra PBL og sektoren og annen informasjon som kan være relevant for barnehagene. Særlig Facebook benyttes i tillegg for å engasjere medlemmer og andre i saker av betydning for sektoren.

PBL når ut til mange gjennom ulike kanaler i sosiale medier. Innhold på PBLs Facebook-side alene nådde i landsmøteperioden ut med om lag 6,6 millioner visninger.

Kontroll av tilskudd ga 123 millioner kroner i etterbetaling til barnehagene

En viktig oppgave for PBL er å bidra til at medlemsbarnehagene får utbetalt de tilskuddene som de etter loven har krav på.

Svært mange kommuner beregner feil tilskudd til private barnehager. I de aller fleste tilfellene regner kommunene feil i de private barnehagenes disfavør. Arbeidet med å sikre medlemsbarnehagene riktige tilskudd til rett tid er komplekst og omfattende. Alle kommuner skal innen 31. oktober hvert år fatte vedtak om tilskuddssatser for kommende år. Deretter må tall og dokumentasjon gjennomgås og eventuelle klager sendes inn i løpet av tre uker. I enkelte tilfeller tar det flere år før sakene er endelig avgjort.

> *“Kommunen vår regner ut tilskuddet til private barnehager i et samarbeid med PBL. Jeg synes det sier en del om PBL.*
>
> Sitat fra PBLs medlemsundersøkelse, mars 2019

PBL hadde per 31. desember 2018 medlemsbarnehager i 245 kommuner. Årlig får vi tilsendt tilskuddsvedtak for kontroll fra i underkant av 200 av disse kommunene.

Etter gjennomgang av tilsendte tilskuddsvedtak, bidrar PBLs samfunnsøkonomer hvert år til at barnehager får utbetalt flere titalls millioner kroner som de har rettmessig krav på, men som ikke var med i de opprinnelige beregningene fra kommunen.

Tilskuddskontrollen for 2017 har så langt gitt etterbetaling av 53,9 millioner kroner til private barnehager. For 2018 er tallet 69,1 millioner kroner. I sum har PBLs tilskuddskontroll i landsmøteperioden sørget for 123 millioner kroner mer til sektoren, som ellers ikke ville kommet barna i barnehagene til gode.

I tillegg til sakene som inngår i dette beløpet, har PBL jobbet med flere gamle saker. Noen av dem med utgangspunkt i tilskuddssatser helt tilbake til 2011. Noen eksempler:

- I Eigersund vedtok kommunen i 2018 å etterbetale totalt 18,7 millioner kroner i tilskudd fra 2013 og 2015. Dette skjedde etter at PBL, i samarbeid med medlemsbarnehagene, hadde klaget på tilskuddsberegningene i kommunen helt siden 2011.
- Østre Toten kommune måtte i 2018 etterbetale 4,2 millioner kroner etter feil i tilskuddsberegningene i 2016, 2017 og 2018.
- I Vikna kommune ble det i 2018 enighet mellom

Regnefeil kunne snytt barnehagene for 4,2 mill.

Rekna 11,3 millionar feil på barnehagetilskot

Kommunal Rapport

Regnefeil for millioner av kroner i 61 kommuner

Summarsposten

Ulstein kommune må etterbetale tilskot for fem år til private barnehagar:

Rekna ti millionar feil

Ulstein kommune har i fleire år rekna feil og må no etterbetale over ti millionar kroner til private barnehagar.

Budstikka

– Må betale 11 millioner kroner ekstra

Både lokale og nasjonale medier har vist interesse for PBLs arbeid med å kontrollere kommunenes tilskuddsberegninger.

> *Min barnehage hadde vært konkurs uten hjelp til å slåss for tilskudd.*
>
> Sitat fra PBLs medlemsundersøkelse, mars 2019

kommunen og seks private barnehager om at barnehagene skulle betale tilbake 2,5 millioner kroner etter at kommunen hadde betalt ut for mye i tilskudd i perioden 2011-2014.

- Ulstein kommune vedtok ved inngangen til 2019 å etterbetale 9,4 millioner kroner til private barnehager, etter å ha beregnet feil tilskuddssats i perioden 2012 til 2018.

I 2017 gikk PBL gjennom vedtak om tilskuddssats i 191 kommuner. Det ble gjennomført klageprosesser i 59 kommuner. I tillegg ble mange saker løst gjennom innspill og dialog mellom PBL og kommunen, men uten at det ble gjennomført en formell klageprosess.

I 2018 kontrollerte PBL 194 vedtak. Det ble sendt 70 klager og 29 innspill.

I 70 prosent av tilfellene fører klager og innspill fra PBL til at satsene blir endret.

Selv om kommunene har hatt flere år på seg til å bedre sine rutiner og å lære seg tilskuddsreglene, er det ingenting som tyder på at andelen feilberegninger avtar.

For tilskuddsåret 2019 er det gjennom PBLs kontroller så langt avdekket feil som har gitt private barnehager mer enn 90 millioner kroner i ekstra utbetalinger.

Det er gledelig at prosessene fører til bedre rammevilkår for mange av våre medlemsbarnehager. Men det er en stor utfordring for barnehagene, og trist på vegne av barna, når det ofte tar lang tid å få en avgjørelse og utbetaling av pengene som barnehagene har rettmessig krav på.

PBLs samfunnsøkonomer bistår også medlemsbarnehager med å få dekket pensjonskostnader i de tilfellene hvor utbetalingene gjennom pensjonspåslaget, på 13 prosent av gjennomsnittlige lønnskostnader i kommunale barnehager i hjemkommunen, ikke dekker de reelle kostnadene.

I 2017 gjaldt dette 157 barnehager, mens det i 2018 var 16 barnehager som fikk denne typen bistand fra PBL.

Mange utfordringer knyttet til barn med behov for spesiell tilrettelegging

PBL har i landsmøteperioden jobbet mye for å hjelpe medlemsbarnehagene med å ivareta barn med behov for spesiell tilrettelegging. Tidlig innsats for disse barna, allerede fra barnehagealder, kan ha stor betydning for barnas videre utvikling og forutsetninger senere i livet og utdanningsløpet.

Det er ikke alltid slik at barnets behov kan ivaretas innenfor rammen av et ordinært barnehagetilbud. I slike tilfeller skal kommunen sikre barnet spesialpedagogisk hjelp eller tilrettelegging av barnehagetilbudet. Slike tiltak skal finansieres særskilt, og på siden av det ordinære driftstilskuddet.

Det har vært en betydelig utfordring for mange av våre medlemsbarnehager å få den hjelpen og de ressursene som barna etter loven har krav på fra kommunene.

Manglende tildeling av ressurser rammer ikke alltid bare kvaliteten på hjelpetilbudet. PBLs medlemmer melder i mange tilfeller om forringelse av kvaliteten på barnehagetilbudet for alle barn, herunder også utfordringer i arbeidsmiljøet i form av høyere sykefravær for ansatte.

Kommunene har fått økt kunnskap om regelverket og egne forpliktelser. Beklageligvis betyr ikke dette at PBL erfarer at barnas situasjon er bedret i vesentlig grad. Med nytt regelverk kommer også nye utfordringer.

- PBL opplever fortsatt store utfordringer knyttet til ulik fortolkning og praktisering av regelverket.
- Det er store variasjoner mellom kommuner når det gjelder kvaliteten på hjelpetilbudet og saksbehandlingen.
- Mange av PBLs medlemsbarnehager har fortsatt betydelige utfordringer med å få tilgang til de ressursene som er påkrevd for barn med ulike hjelpebehov.
- Saksbehandlingsprosesser synes å bli stadig mer tidkrevende og ressurskrevende. Barn kan i verste fall stå uten hjelp fra det offentlige over år på grunn av saksbehandlingstid og påfølgende klageprosesser.

> *“Fra 2014 har PBL årlig registrert henvendelser om mellom 60 og 100 nye saker som gjelder ulike utfordringer knyttet til barn med behov for spesiell tilrettelegging.*

Det er i flere sammenhenger fremhevet at ny bemannings- og pedagognorm vil gi større rom for forebygging og kvalitetsheving. I praksis opplever imidlertid PBL tilfeller hvor tiltak til barn med behov for spesiell tilrettelegging, som tidligere ble finansiert særskilt, må iverksettes innenfor det ordinære tilbudet.

PBL er bekymret for at de nye normene i realiteten ikke bidrar til kvalitetsheving for alle barn, slik intensjonene med de nye kravene er.

Fra 2014 har PBL årlig registrert henvendelser om mellom 60 og 100 nye saker som gjelder ulike utfordringer knyttet til barn med behov for spesiell tilrettelegging. Mange av sakene er ressurskrevende for alle involverte parter. Spesielt gjelder det de berørte familiene som ofte er i en sårbar og vanskelig situasjon, og som i tillegg må kjempe for sitt barns rettigheter.

I tillegg til bistand i enkeltsaker og generell rådgiving, har PBL i løpet av landsmøteperioden engasjert seg på flere områder i arbeidet for å bedre

> *Jeg mener kommunene ikke strekker til for å hjelpe barn med spesielle behov, behandlingstiden er for lang og det gis for lite timer, og for sent.*
>
> Sitat fra PBLs medlemsundersøkelse, mars 2019

rettighetene til barn med behov for spesiell tilrettelegging:

- Det ble nedsatt et ekspertutvalg (inkluderende fellesskap for barn og unge) etter uttrykt bekymring fra PBL og flere andre organisasjoner. PBL har sittet i referansegruppen og avgitt høringssvar til utvalgets rapport.
- Høsten 2019 skal stortingsmelding om tidlig innsats og inkluderende fellesskap fremlegges. PBL er representert i referansegruppen. PBL deler sine erfaringer og vil gi innspill til eventuelle tiltak og regelverksendringer.
- Løpende arbeid for juridiske avklaringer og bedre veiledning fra Utdannings-direktoratet om barnehagelovens § 19g.

PBLs erfaring er at våre medlemmer gjør en stor innsats for å gi alle barn et godt barnehagetilbud, uavhengig av barnas funksjonsevne. Ofte dekkes tiltak som PBL mener kommunen skal finansiere, av barnehagens egne driftsmidler og det ordinære driftstilskuddet.

Barns rett til fullverdige aktivitets -og utviklingsmuligheter bør ikke være prisgitt barnehagens økonomiske forutsetninger og kommunenes vilje til å prioritere denne gruppen barn.

Viktig støtte og hjelp med PBL Ledernettverk

PBL Ledernettverk er et tilbud til ledere i PBL-barnehager. Tilbudet ble utviklet særlig med tanke på ledere i enkeltstående barnehager, som ofte står alene med daglige utfordringer.

Mange barnehageledere har solid lederutdanning og annen videreutdanning. Men mange savner også et forum der de kan reflektere over egen lederatferd og ha en kompetent gruppe med like-sinnede som de kan diskutere ulike utfordringer med.

I PBL Ledernettverk er deltakernes erfaringer og utfordringer i sentrum. Her legger deltakerne frem konkrete saker som de ønsker hjelp til å løse. Både nettverksdeltakere og fagfolk fra PBL bidrar med innlegg om ulike tema som nettverket ønsker å ta opp.

> *Jeg er egentlig veldig fornøyd med tjenestene vi mottar fra PBL, og vil trekke frem PBL Ledernett-verk som en positiv støtte for leder som er nytenkende og innovativ.*
>
> Sitat fra PBLs medlemsundersøkelse, mars 2019

PBL Ledernettverk startet først opp høsten 2016. Det er i dag fire aktive nettverk som alle har fem samlinger i året. Disse ledes av nettverksledere fra PBL.

PBL erfarer at deltakerne har stor nytte av nettverkene og ønsker derfor å utvikle tilbudet videre.

Høsten 2018 ble det i tillegg til de faste nettverks-samlingene arrangert en ledersamling over flere dager. Her var det rom for ekstra fordypning, persontypetesting og lederutvikling.

På samlingen ble det lagt til rette for samtaler, refleksjon, casearbeid, innledninger med mer. Tilbakemeldingene fra deltakerne var gode og det jobbes mot et lignende opplegg våren 2020.

Vanskelig hovedoppgjør endte med ny prosess om pensjon

På vegne av medlemsbarnehagene gjennomfører PBL sentrale tariff-forhandlinger med arbeidstakerorganisasjonene Fagforbundet, Utdannings-forbundet og Delta. Ved årsskiftet var 1.758 private barnehager med 24.200 årsverk omfattet av PBLs hoved- og hovedtariffavtale.

Mellomoppgjøret i 2017 ble gjennomført på en normalt god måte, og med en avtalt lønnsutvikling som fulgte gjennomsnittlig lønnsvekst i kommunale barnehager.

Hovedoppgjøret i 2018 ble mer komplisert. På nytt var det pensjonsspørsmål som la føringene for prosessene. Allerede på våren 2018 ble partene enige om å skyve forhandlingene til etter sommeren. Dette for å kunne enes om fremtidens pensjons-ordning i sektoren.

Bakgrunnen var en forventing om en enighet om fremtidens pensjonsordning i offentlig sektor, som formelt kom på plass sommeren 2018.

Partene møttes dermed først i slutten av august, men uten å komme til enighet. Deretter ble det nytt møte den 10. september. Da ble partene enige om en del punkter, og det ble dermed skrevet en enighets-protokoll som inneholdt mindre justeringer i tariff-avtaletekstene, samt en enighet om årets lønnsjustering.

Nøkkelen til enighet var koblet til en avtale om å flytte pensjonsdiskusjonene over fra forhandlings-nivå, og opp til ledernivå i fagforeningene og PBL. Det ble konkret avtalt en møteserie utover høsten 2018, hvor målet var å bli enige om veien videre frem mot en avtalt løsning. Denne enigheten ble deretter sendt til uravstemning, og til slutt godkjent av medlemmene.

Partene fulgte opp med møter på ledernivå, og ble 18. desember 2018 enige om en såkalt prosessavtale for det videre arbeidet om pensjon, AFP, og noen tilknyttede forsikringsdekninger.

Tidsplanen som var en del av avtalen la opp til rask fremdrift, og partene satte dermed på nytt i gang med et arbeid i partssammensatt utvalg – pensjon. I løpet av første del av 2019 har partene gjort grunnarbeidet som skal til for å komme til en god løsning om fremtidens pensjonsordning. I skri-vende stund er det også engasjert en nøytral tredjepart som skal hjelpe partene frem til en fremforhandlet pensjonsavtale.

PBL kom til enighet med fagforeningene i tarifforhand-lingene og partene med forhandlingsleder Espen Rokkan i PBL (t.v.), administrerende direktør Anne Lindboe, Trond Ellefsen fra Delta, Anne Green Nilsen fra Fagfor-bundet og Terje Skyvulstad fra Utdanningsforbundet ble enige om rammene for et arbeid som skal sikre at ny fremtidig pensjonsløsning er på plass fra 1. januar 2020.

> *“Som en liten barnehage har vi nå en veldig stor pensjonsregning. Vi trenger en ordning som fungerer for ansatte og arbeidsgiver, slik at vi fortsatt kan være medlem i PBL.*
>
> Sitat fra PBLs medlemsundersøkelse 2019

Denne avtalen vil bli basert på produkter som gir barnehagene betydelig mer forutsigbarhet om kostnader enn dagens pensjonsordning. Avalen skal også gi pensjonsytelser til ansatte som fullt ut er konkurransedyktige med ordningene for ansatte i kommunale barnehager.

I PBLs medlemsundersøkelse 2019 ble medlemsbarnehagene bedt om å beskrive PBL med tre ord. Bildet viser hvilke ord medlemmene har brukt. Størrelsen på ordene indikerer hvor ofte det er benyttet.

Viktige tilbakemeldinger fra medlemmene i ny undersøkelse

PBL er en medlemsorganisasjon og det er de barnehagene som til enhver tid er medlem som er PBLs eiere.

PBL jobber interessepolitisk og bistår medlemmene på en lang rekke områder knyttet til driften av barnehagen, slik at barnehagene selv kan bruke ressursene på å tilby best mulig barnehager for barn og foreldre.

For PBL er det avgjørende at medlemsbarnehagene er fornøyde med tilbudet og den jobben som PBL gjør for barnehagene. I en ny medlemsundersøkelse gir medlemmene viktige tilbakemeldinger på den jobben som PBL gjør.

Medlemsundersøkelsen 2019 gir blant annet svar på hvordan medlemmene oppfatter PBL og hvordan medlemmene vurderer ulike deler av PBLs tilbud til medlemmene. I undersøkelsen får PBL også konkrete forslag til hvordan tilbudet til medlemmene kan forbedres ytterligere.

Undersøkelsen ble formidlet til medlemmene i februar og 772 respondenter valgte å svare. Hovedinntrykket i undersøkelsen er at medlemmene gjennomgående er godt fornøyde med tilbudet fra PBL.

Det er tredje gang PBL gjennomfører en lignende undersøkelse. Dette er noen av tilbakemeldingene:

- På spørsmålet «Hvor fornøyd eller misfornøyd er du totalt sett med barnehagens medlemskap i PBL?» svarer 88 prosent at de er «svært fornøyd» (49 prosent) eller «fornøyd» (39 prosent). Tilbakemeldingen fra medlemmene på dette spørsmålet er så vidt bedre enn i 2017, med et snitt på 5,3 i 2019 mot 5,2 i 2017 (1-6-skala).
- Innenfor rådgiving oppgir medlemmene at det er aller viktigst å få hjelp til «kontroll og oppfølging av kommunale tilskudd». 84 prosent av medlemmene er «svært fornøyd» (54,5 prosent) eller «fornøyd» (29,5 prosent) med PBLs hjelp på dette området.
- Innenfor det interessepolitiske arbeidet oppgir medlemmene at det er aller viktigst å «få på plass forutsigbar og etterprøvbar finansiering.» 70 prosent av medlemmene er «svært fornøyd» (34 prosent) eller «fornøyd» (36 prosent) med PBLs arbeid på dette området.
- På spørsmålet «Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med PBL og det arbeidet PBL gjør som talerør for private barnehager i samfunnsdebatten?» svarer 87 prosent at de er «svært fornøyd» (52 prosent) eller «fornøyd» (35 prosent). Tilbakemelding fra medlemmene på dette spørsmålet er så vidt dårligere enn i 2017, med et snitt på 5,3 i 2019 mot 5,4 i 2017 (1-6-skala).

Forskning og kompetansetiltak for høyere kvalitet på tilbudet til barna

PBL har i landsmøteperioden jobbet med utviklingen av Nasjonalt kunnskapssenter for barnehager, som ble etablert høsten 2016.

Nasjonalt kunnskapssenter for barnehager er et datterselskap av PBL som skal bidra til at alle barn i Norge får et barnehagetilbud med høy kvalitet. De tre hovedsatsingsområdene for Nasjonalt kunnskapssenter for barnehager er:

- **Fremme forskning**
  Kunnskapssenteret skal være med å utvikle ny forskningsbasert kunnskap og fremme praksisrelevant forskning.

- **Bidra til kvalitetsutvikling**
  Kunnskapssenteret skal bistå barnehagene i utviklingsprosesser og tilby ulike typer kompetanseheving.

- **Spre kunnskap**
  Kunnskapssenteret skal gi barnehagene enklere tilgang til kompetanse og forskning som allerede finnes.

I kunnskapssenteret skal kompetanseutviklingstiltak være både barnehagebasert og forskningsbasert. Arbeidet skal være nært knyttet til de reelle utfordringene i barnehagene, men alltid også godt forankret i relevant og nyere forskning.

Kunnskapssenteret har i landsmøteperioden samarbeidet tett med forskningsprosjektet Gode barnehager for barn i Norge (GoBaN). Blant annet har senteret deltatt i datainnsamlingen, noe som har gitt kunnskapssenteret god kjennskap til verktøyene som er brukt og resultatene som foreligger. Kunnskap om metodene som er benyttet i forskningen gir senteret blant annet mulighet til å bruke disse i arbeidet med å støtte barnehager i deres kompetanseutviklingsarbeid.

Kunnskapssenteret finansierer i dag én næringsstipendiat som faglig er tilknyttet GoBaN-prosjektet. I doktorgradsprosjektet forsker stipendiaten på barnehagenes fysiske lekemiljø og ser spesifikt på hvordan lekemateriell brukes i lek og læring i barnehagene.

Det andre forskningsprosjektet som kunnskapssenteret er involvert i er EnCompetence, om kompetanse for utvikling av barnehagenes inne- og utemiljøer. I dette prosjektet samarbeider Nasjonalt kunnskapssenter for barnehager med Dronning Mauds Minne Høgskole, OsloMet, Espira, Læringsverkstedet og Trondheim kommune.

Kunnskapssenteret har i landsmøteperioden utviklet og tilbudt et bredt spekter av kurs, konferanser og andre kompetansehevende tiltak.

I kompetansesløyfer inngår kurs som en integrert del av et helhetlig kompetanseutviklingsarbeid. Her inngår kurs med for- og etterarbeid som skal bidra til reell kompetanseheving og varig forbedring av den pedagogiske praksisen.

I forbindelse med ny rammeplan for barnehager som trådte i kraft i august 2017 satte kunnskapssenteret opp kurs over hele landet om implementering av den nye rammeplanen. Kursene var svært populære og samlet 1.018 deltakere. I 2018 ble disse tilbudene blant annet fulgt opp med kurs om rammeplan for assistenter og kurset «Naturpilotene i møte med rammeplanen», som til sammen samlet 665 deltakere.

> *“Det var et veldig interessant kurs for oss. På kurset lærte vi mye om hvordan vi kan jobbe for å få alle med på endring. Det var svært nyttig for oss å delta på dette kurset nå når vi jobber målrettet for å øke kvaliteten på barnehagetilbudet.*
>
> Deltaker på kurset Barnehagen som lærende organisasjon i regi av Nasjonalt kunnskapssenter for barnehager.

Senteret har i tillegg blant annet tilbudt konferanser om forebygging og avdekking av vold og overgrep mot barn, et samarbeid med PBL, Kripos og Statens barnehus, og matematikk-konferanser i samarbeid med Matematikksenteret.

Etablering av egen profil, nettside og Facebook-side har gitt kunnskapssenteret en egen identitet og platt-form for å spre kunnskap om blant annet forskning. I serien «Møt en forsker», som spres i kunnskaps-senterets kanaler, forteller forskere i GoBaN-prosjektet om sin forskning.

På nettsiden formidles også informasjon om egen forskning. I tillegg deles det blogginnlegg om tema som senterets ansatte holder kurs om, slik at noe av informasjonen er tilgjengelig også for de som ikke kan delta på kurs.

Blogginnleggene bidrar til å sette viktige tema på dagsorden, og skal bidra til å gjøre barnehagene mer opplyste om hvordan de kan jobbe for høyere kvalitet.

Markerte 25-årsjubileum med besøk i alle medlemsbarnehager

15. desember 1993 ble PBL (Private Barnehagers Landsforbund) offisielt stiftet. 74 private barne-hager gikk sammen og etablerte en egen organisasjon for private barnehager.

Høsten 2018 markerte PBL 25-årsjubileet sammen med medlemsbarnehagene på PBL Lederkonferanse i Bodø. PBLs jubileum ble viet noe plass både under konferansen i Stormen konserthus og ikke minst under jubileumsmiddagen mandag kveld.

Det ble blant annet vist en film om PBLs arbeid for medlemmene gjennom 25 år og vist hilsningstaler fra en del sentrale politikere med statsminister Erna Solberg i spissen.

Under konferansen ble også leder-skiftet i PBL markert, kun én uke etter at tidligere barneombud Anne Lindboe hadde overtatt som administrerende direktør etter Arild M. Olsen.

Olsen var sentral ved etableringen av PBL i 1993 og hadde ledet orga-nisasjonen i 25 år, først fire år som styreleder og deretter 21 år som daglig leder og administrerende direktør. Men i 2018 valgte den mangeårige PBL-lederen å trekke seg tilbake. 27. august tok Anne Lindboe formelt over som ny administrerende direktør i PBL.

I forbindelse med 25-årsjubileumet la PBL ut på en omfattende turné med besøk i medlemsbarnehagene. I løpet av en toårsperiode skulle alle enkeltstående medlemsbarne-hager få tilbud om besøk fra PBL i sin barnehage.

> *“ Hovedformålet med jubileumsturneen har vært å bli enda bedre kjent med medlems-barnehagene i PBL.*

Formålet med jubileumsturneen har vært å bli enda bedre kjent med medlemsbarnehagene i PBL. Ved å få oppdatert kunnskap om situasjonen og utfordringene i den enkelte barnehage ønsker PBL å kunne gi medlemmene et forbedret tilbud i tråd med behovene i den enkelte barnehage.

Barnehagebesøkene er i hovedsak gjennomført med daglig leder/styrer, eventuelt sammen med barnehagens eier. I forbindelse med besøkene har barnehagen også fått informasjon om hele PBLs spekter av tilbud og medlemsfor-deler. Mange av medlemmene har opplyst at de har satt pris på besøk og tett oppfølging fra PBL.

De siste medlemsbarnehagene i turneen ble besøkt i februar 2019. Totalt har 46 ansatte i PBL besøkt 1.095 enkeltstående barnehager, i tillegg til et titalls barnehager i ulike barnehagekonsern. I løpet av turneen har PBL besøkt barnehager i alle landets fylker og i 216 kommuner.

Det har i landsmøteperioden vært en betydelig økning i antall deltakere på PBLs aktiviteter for barnehagene med både kurs, konferanser og medlemsmøter.

Stor interesse for PBLs tilbud om kurs og konferanser

Personalet er barnehagens viktigste ressurs. Kvaliteten på tilbudet til barna avhenger i stor grad av kompetansen, erfaringen og engasjementet hos de ansatte.

PBL tilbyr kurs, konferanser og andre kompetansehevende tiltak innenfor mange ulike fagområder. Slik ønsker PBL å hjelpe barnehagene i det viktige arbeidet med å heve kompetansen i den enkelte barnehage.

Det har i landsmøteperioden vært en betydelig økning i antall deltakere på PBLs aktiviteter for barnehagene. Det viser tallene for 2017 og 2018:

- 12.397 personer har deltatt på kurs, konferanser, medlemsmøter og øvrige arrangement i regi av PBL og datterselskapene.
- PBL og datterselskapene avviklet totalt 288 arrangement fordelt på 199 kurs og seminarer, 11 større konferanser, 53 medlemsmøter og 25 webinarer.

PBL har i økende grad tilbudt medlemsmøter, ulike faglige kurs og brukerkurs som webinarer. Dette er en kostnadseffektiv måte å gjennomføre kurs og møter på, som gir medlemsbarnehager fra alle deler av landet like muligheter til å delta.

Konferansen og fagmessen Barnehage 2018 ble arrangert i samarbeid med KS (kommunenes interesseorganisasjon). Konferansen, som ble arrangert for fjerde gang, gikk av stabelen 6.-7. juni, og samlet også denne gang et stort antall deltakere, hovedsakelig fra PBLs medlemsbarnehager. 1.444 deltakere var innenfor dørene i løpet av de to dagene arrangementet pågikk på Lillestrøm.

PBL Lederkonferanse ble arrangert i Bodø i begynnelsen av september, både i 2017 og i 2018. Konferansen, som i 2018 ble arrangert for 15. gang, er blitt et årlig høydepunkt for mange ledere i PBLs medlemsbarnehager.

I 2018 inkluderte konferansen også markering av PBLs 25-årsjubileum, da til sammen 500 deltakere og gjester var samlet i tre dager i Bodø.

Nye tiltak for å styrke arbeidet mot mobbing

Alle barn og unge har rett til et læringsmiljø uten mobbing. For barn som blir krenket eller opplever andre former for mobbing i barnehagen, kan dette få alvorlige konsekvenser.

Barnehagene har ansvar for å avdekke og forebygge mobbing og andre typer uønsket atferd. PBL ønsker å støtte opp under dette arbeidet og bidra til at barnehagene kan gjøre en best mulig jobb for barna.

Siden 2016 har PBL vært med i «Partnerskap mot mobbing», sammen med elleve andre sentrale organisasjoner. I partnerskapet jobber aktørene sammen for et godt læringsmiljø uten mobbing og krenkelser i barnehager og skoler.

PBL har i landsmøteperioden løftet innsatsen for barnehagene. PBL har ledet en egen arbeidsgruppe for barnehager og hatt en sentral rolle ved avvikling av flere større arrangementer.

PBL tok også initiativ til å samle et ekspertutvalg med forskere med mål om å sammenfatte viktig kunnskap om mobbing på barnehagefeltet.
De sentrale forskerne bidro på fem nasjonale konferanser, «Mobbing i barnehagen – ditt ansvar», som ble avholdt på Gardermoen og i Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø (to sistnevnte avholdt vinteren 2019).

Målet med konferansene var å spre forskningsbasert kunnskap om mobbeforebyggende arbeid i barnehagene. Konferansene om mobbing var populære og samlet til sammen om lag 450 deltakere.

> *“ PBL tok også initiativ til å samle et ekspertutvalg med forskere med mål om å sammenfatte viktig kunnskap om mobbing på barnehagefeltet.*

Siden 2016 har PBL vært med i «Partnerskap mot mobbing», sammen med elleve andre sentrale organisasjoner. I partnerskapet jobber aktørene sammen for et godt læringsmiljø uten krenkelser og mobbing i barnehager og skoler.

Både i 2017 og 2018 har PBL vært med å planlegge og arrangere foredrag og debatter om mobbing i barnehagen under Arendalsuka.

PBL har deltatt, og kommer til å delta videre, i arbeidet med å utrede regelverk om barnehagemiljø. PBL er positiv til en bedre lovregulering av retten til et trygt og godt psykososialt miljø for barn under opplæringspliktig alder.

PBL mener det bør innføres en individuell rett for barn til et trygt og godt psykososialt miljø i barnehageloven, med lignende krav som følger av opplæringsloven kapittel 9A om elevenes skolemiljø. Ved utarbeidelsen av et slik regelverk er PBL blant annet opptatt av at det tas tilstrekkelig hensyn til forskjellene mellom barnehage- og skolesektoren.

Statssekretær Sveinung Rotevatn i Klima- og miljødepartementet, Anne Lindboe i PBL, Linda Fraurud i Ragnas Hage og Maren Esmark i Naturvernforbundet avbildet i Ragnas Hage under lanseringen av prosjektet plast- og giftfrie barnehager.

Nytt arbeid for mindre plast og miljøgifter

Miljøgifter og plastforurensing er to av vår tids store miljøutfordringer. Barn i utvikling er spesielt sårbare for uønsket påvirkning.

PBLs landsmøte vedtok i 2017 at «PBL skal tilrettelegge for at barnehagene kan være gift- og plastfrie».

PBL tok derfor initiativ til et formelt samarbeid med Naturvernforbundet for å bekjempe bruken av unødvendig plast og miljøgifter i norske barnehager. I februar 2018 tegnet PBL og Naturvernforbundet en samarbeidsavtale med varighet ut 2019.

Dagsavisen mandag 21. januar 2019

For å bistå barnehagene i arbeidet med å redusere plast og miljøgifter ble det utarbeidet et eget verktøy, et veiledningshefte skreddersydd for barnehager. Innholdet i veiledningsheftet ble til i samarbeid med en faglig forankret ressursgruppe bestående av FEE Norway/Grønt Flagg, IEH (Initiativ for etisk handel) og NAAF (Norges astma og allergiforbund), i tillegg til Naturvernforbundet og PBL.

Prosjektet er gjennomført med støtte fra samarbeidspartene Lekolar og NorEngros, som begge aktivt har tilrettelagt for å gjøre det enklere for barnehagene å foreta gode miljøvalg i innkjøpsfasen.

> *“For vår del må vi begynne med å bli mer bevisste på dette og skape engasjement.*
>
> Sitat fra medlemsundersøkelse om plast og miljøgifter, høsten 2018

Plast og giftfrie barnehager – et veiledningshefte ble lansert i Oslo i oktober 2018. Til stede var medlemsbarnehager, samarbeidspartnere, aktører med interesse for feltet og statssekretær fra Klima- og miljødepartementet. I forbindelse med lanseringen fikk prosjektet nasjonal oppmerksomhet og PBL ble blant annet invitert til Difis (Direktoratet for forvaltning og IKT) årlige anskaffelseskonferanse for å holde innlegg om arbeidet med plast- og giftfrie barnehager.

Høsten 2018 sendte PBL ut en spørreundersøkelse til medlemsbarnehagene. Om lag halvparten av barnehagene spilte inn ett eller flere miljøtiltak de ønsket å sette i gang i egen barnehage. Det vil bli sendt ut en tilsvarende undersøkelse senere, blant annet for å måle om prosjektet har ført til økt oppmerksomhet og konkrete miljøtiltak i barnehagene.

I forlengelsen av prosjektet tilbyr Nasjonalt kunnskapssenter for barnehager kurs med tips og råd om hvordan barnehagene kan jobbe for å redusere plast og miljøgifter. Kurset handler blant annet om hvordan barnehagen kan knytte arbeidet til rammeplanen og involvere barna.

Responsen på PBLs prosjekt har vært positiv, både fra medlemsbarnehager og andre aktører. Det sees fortløpende på en videreutvikling av veiledningsheftet, prosjektet som sådan og et forlenget samarbeid med Naturvernforbundet.

Resultatregnskap og balanse PBL

Resultatregnskap

	Note	2018	2017
Driftsinntekter og driftskostnader			
Salgsinntekter og kontingenter		31 700 096	30 178 097
Provisjonsinntekter		10 320 110	10 287 432
Andre driftsinntekter		21 001 185	19 087 701
Sum driftsinntekter	10, 13	**63 021 392**	**59 553 229**
Lønnskostnader	3, 4	40 909 256	37 312 358
Avskr. driftsmidler og immater. eiendeler	5	889 904	772 889
Nedskr. driftsmidler og immater. eiendeler	5	205 198	0
Annen driftskostnad	3, 13	19 534 915	18 906 475
Sum driftskostnader		**61 539 273**	**56 991 722**
Driftsresultat		**1 482 119**	**2 561 508**
Finansinntekter og finanskostnader			
Renteinntekt fra foretak i samme konsern	13	15 133	38 422
Annen renteinntekt		316 086	165 485
Annen finansinntekt		76 327	55 814
Annen rentekostnad		614 505	614 455
Resultat av finanskostnader		**-206 959**	**-354 734**
Ordinært resultat før skattekostnad		**1 275 160**	**2 206 774**
Skattekostnad på ordinært resultat	9	67 091	69 650
Årsresultat		**1 208 069**	**2 137 124**
Overføringer			
Avsatt til konfliktfond		604 034	1 068 562
Avsatt til annen egenkapital		604 034	1 068 562
Sum disponert		**1 208 069**	**2 137 124**

Balanse

	Note	2018	2017
Eiendeler			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Programvare og andre immat. eiendeler	5	2 058 870	2 342 783
Sum immaterielle eiendeler		**2 058 870**	**2 342 783**
Varige driftsmidler			
Bygninger	5	6 206 462	101 298
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	5	970 605	653 017
Sum varige driftsmidler		**7 177 067**	**754 315**
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i datterselskap	12	65 021 200	65 021 200
Investeringer i aksjer og andeler	15	41 800	41 800
Netto pensjonsmidler	4	515 531	399 351
Sum finansielle anleggsmidler		**65 578 531**	**65 462 351**
Sum anleggsmidler		**74 814 468**	**68 559 449**
Omløpsmidler			
Lager av varer og annen beholdning	1	38 100	0
Fordringer			
Kundefordringer	13	1 566 331	7 259 157
Andre fordringer	13	17 924 704	21 845 627
Sum fordringer		**19 491 035**	**29 104 784**
Investeringer			
Bankinnskudd, kontanter o.l.	11	71 289 406	57 314 774
Sum omløpsmidler		**90 818 541**	**86 419 558**
Sum eiendeler		**165 633 008**	**154 979 007**

Balanse

	Note	2018	2017
Egenkapital og gjeld			
Opptjent egenkapital			
Fond for fri saksførsel		1 000 000	1 000 000
Konfliktfond		16 282 293	15 678 258
Annen egenkapital		15 282 293	14 678 259
Sum opptjent egenkapital		**32 564 586**	**31 356 517**
Sum egenkapital	2	**32 564 586**	**31 356 517**
Gjeld			
Annen langsiktig gjeld			
Ansvarlig lån	13, 18	45 000 000	47 265 744
Sum annen langsiktig gjeld		**45 000 000**	**47 265 744**
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	13	1 807 821	2 187 085
Betalbar skatt	9	67 092	69 650
Skyldig offentlige avgifter		3 510 730	3 169 233
Annen kortsiktig gjeld	13, 17	82 682 778	70 930 777
Sum kortsiktig gjeld		**88 068 422**	**76 356 745**
Sum gjeld		**133 068 422**	**123 622 489**
Sum egenkapital og gjeld		**165 633 008**	**154 979 007**

PBL Medlemsservice

PBL Medlemsservice skal bidra til å gjøre barnehagen bedre ved å tilby gode produkter og tjenester til lavest mulig pris.

Gjennom PBL Medlemsservice tilbys barnehagene en lang rekke produkter og tjenester, som PBL Mentor HMS, PBL Mentor Kidplan, PBL Mentor Frisk, forsikringsavtaler og ulike kurs og konferanser. I tillegg har medlemsbarnehagene tilgang til en rekke rabattavtaler, blant annet forbruksmateriell, dagligvarer, leker og utstyr, strøm, og telefoni.

- Skal gi barnehagene tilbud på viktige produkter og tjenester for en best mulig barnehagehverdag, samt sikre medlemsbarnehagene i PBL gode rabattavtaler.
- PBL Mentor-produktene brukes i dag av om lag 1.750 barnehager. Mer enn 70.000 foreldre benytter kommunikasjonsløsningen PBL Mentor Kidplan i sin barnehage.
- 27 ansatte med bred kompetanse innenfor en rekke fagfelt, deriblant IT og HMS-arbeid.
- Styreleder er administrerende direktør Anne Lindboe i PBL.

PBL Bedriftshelsetjeneste

PBL Bedriftshelsetjeneste bistår hver dag barnehagene innenfor de viktige fagområdene som bedriftshelsetjenesten dekker, som ergonomi, inneklima, hygiene/smittevern, sykefravær/nærværsarbeid, psykososialt arbeidsmiljø, rus/avhengighet, arbeidsmedisin, lederveiledning og systematisk HMS-arbeid.

Foruten oppstartsmøte inkluderer grunnpakken i PBL Bedriftshelsetjeneste årlig aktivitetsplanmøte, årsrapport, rådgiving på telefon og e-post, nyhetsbrev og verktøy for sykefraværsoppfølging.

- Landets eneste bedriftshelsetjeneste skreddersydd for barnehager.
- I overkant av 900 kunder, fra Hammerfest i nord til Lindesnes i sør.
- 14 ansatte med bred kompetanse innenfor en rekke fagfelt.
- Kontor i Bodø, Oslo, Bergen, Stavanger og Ålesund.
- Styreleder er administrerende direktør Anne Lindboe i PBL.

PBL Regnskap

PBL Regnskap er barnehagenes eget regnskapskontor, med ansatte som har god kjennskap til lovverket og de krav som til enhver tid gjelder for private barnehager.

PBL Regnskap tilbyr tjenester innen regnskap, lønn og fakturering. I tillegg tilbyr PBL Regnskap tjenesten «Økonomisjef til leie» som blant annet bistår barnehagene med budsjettering og ulike typer økonomisk rådgiving.

- Leverer regnskapstjenester til mer enn 400 medlemsbarnehager i PBL.
- Har høy kompetanse om blant annet kommunale tilskudd, PBLs tariffavtale og ulike typer driftsformer.
- 61 ansatte med bred kompetanse innen regnskap, lønn og faktura.
- Jobber med overgang til nytt regnskapssystem med nye verktøy og egen app som vil gjøre regnskapet enda enklere og mer oversiktlig, samt styrke rådgivingen til barnehagene.
- Styreleder er administrerende direktør Anne Lindboe i PBL.

Nasjonalt kunnskapssenter for barnehager

Nasjonalt kunnskapssenter for barnehager engasjerer seg i alle typer aktiviteter og tjenester som bidrar til barnehagetjenester med høy kvalitet, både alene og i samarbeid med andre.

Hovedsatsingsområdene til Nasjonalt kunnskapssenter for barnehager er å fremme forskning, bidra til kvalitetsutvikling og å spre kunnskap.

Senteret skal bidra til at barnehagene får enklere tilgang til kompetanse og forskning som allerede finnes, og samtidig være med å utvikle ny relevant og forskningsbasert kunnskap.

- Har i landsmøteperioden samarbeidet tett med forskningsprosjektet Gode barnehager for barn i Norge (GoBaN) og deltar i forskningsprosjektet EnCompetence, om kompetanse for utvikling av barnehagens inne- og utemiljøer.
- Tilbyr skreddersydde kurs og veiledning for alle barnehager.
- Fire faste ansatte med barnehagefaglig kompetanse.
- Styreleder er administrerende direktør Anne Lindboe i PBL.

Landsmøtet
PBLs øverste organ

Styret i PBL
Velges av Landsmøtet
7 medlemmer, 5 varamedlemmer

PBL

Medlemsrådgivning

Juridisk avdeling

Samfunnspolitikk

Internøkonomi

Kommunikasjon

barnehage.no

PBL Regnskap

Foreldrefaktura

Lønn

PBL Medlemsservice

Forsikring

Salg

PBL Mentor

Kurs/konferanse

IT

PBL Bedrifts-helsetjeneste

Nasjonalt kunnskapssenter for barnehager

PBL konferansesenter

PBL skal bidra til å øke kvaliteten og verdiskapningen i medlemsbarnehagene, til beste for barn, foreldre/foresatte, ansatte, eiere og samfunnet for øvrig.